Abadza / Akwadja / Attrikpiu

WAP-pages / Paul Nas / Laatst aangepast op 17 mei 2012

Abadza is een afgeleide van de een zeer oude dans voor het einde van een oorlog *Atrikpui* bij de *Ewe* in Ghana. Omdat *Atrikpui* alleen maar werd gedanst na afsluiting van een veldslag, is een afgeleide dans ontstaan. De *Atrikpui* kon uitsluitend worden gedanst als de soldaten op weg waren naar huis en in de buitenwijken de mensen de naar huis terugkerende soldaten ontmoetten. Ook werd deze uitsluitend gedanst door mannen. Alleen als er een vrouw op dat moment op de troon zat of troonopvolgster was, was het aan andere vrouwen toegestaan mee te dansen. *Atrikpui* wordt nog steeds gedanst en veel liederen herinneren aan de militaire traditie waarin het ritme ontstond en de tijd waarin het *Ewe* volk migreerde van Benin, aan de Niger, naar Dotsie en - nog later - de kust van het huidige Ghana. (Uit Studies in Afrikan Music by A.M. Jones (volume I, p.162 en volume II, p.166, volgens Linsay Rowlands). Hilde Gams geeft aan dat het tegenwoordig ook bij begrafenissen gespeeld wordt.

Ghana heeft zijn eigen trommels, die vaak bespannen zijn met Antilopevel. Zoals de ton-vormige trommels die aan de onderzijde gesloten zijn, en (versierde) openingen hebben in de zijkanten; in volgorde van grote: Atsimevu, Sogo, Kidi, Kaga(n),. Daarnaast trommels met een open onderkant; de Kpanlogo (ook tonvormig) en de Kroboto en Obrente. De trommels worden met stokjes en handen bespeeld. Ook worden metalen bellen gebruikt de Dewr (Akan naam voor banaan vormige bel) en de dewrnta; de tweeling bel die in het Ewe Gankogui heet.

Legenda: Woorden en Signalen voor de gekozen slagen:
De woorden komen uit de Ewe-taal en zijn dus niet standaard voor Ghanees, maar wel voor Ewe-ritmes. Maar bijvoorbeeld niet voor kpanlogo. De slap komt in deze "taal" en bij Ewe-drums i.p. niet voor.

dè	●	open stokslag op vel (na de ga gespeeld wordt deze ook wel als zè gezegd.)
to:	❍	open stokslag op vel met demp met hand, vlak voor slag
...	z	gedempte slag met stok op vel (stok drukt tegen vel)
ka	H	hout
ga	B	open handslag in midden van het vel (bas) ("uit de trommel trekken van de toon")
gè	T	open toon handslag op rand van vel
dzji	t	combinatie van toon links (rand vel) en hout rechts
dzja	ß	combinatie van bas links (midden vel) en hout rechts
oink	■	open slag met hout (rechts), direct gevolgd door een demp op links, waardoor de gemaakte toon "omhoog" gaat (Oink is door Hilde bedacht)
gi		gedempte toon (mute)
?	d	stok of hand (links) op trommelvel brengen voorafgaand aan dempslag met stok of hand rechts

Gankogui-bel	l		h		h	h		h		h		h
Axatse	l		l	h	l	l	h	l	h	l	h	l
Sogo												
Kidi A	z	z	z	z	●	●	z	z	z	z	●	●
Kidi B	●			●			●			●		
Kagan		●	●		●	●		●	●		●	●

Bronnen
Lessen van Hilde Gams. Schriftelijk materiaal: Linsay Rowlands Studies in Afrikan Music by A.M. Jones (volume I, p.162 en volume II, p.166)